

OM NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Nationalt Videnscenter for Demens (NVD) blev etableret med økonomisk støtte fra Helsefonden og Sundhedsministeriet som et udviklingsprojekt og officielt indviet den 21. september 2007.

FORMÅL

Formålet med etableringen af et nyt landsdækkende videnscenter i 2007 var, ifølge Sundhedsministeriets opdrag, dels at styrke og koordinere den sundhedsfaglige forskning i forhold til udviklingen af konkrete sundhedsfaglige behandlings- og plejetilbud på demensområdet, dels at sikre en fast forankret vidensspredning og formidling til regioner og kommuner

BAGGRUND

Der er ca. 85.000 demente i Danmark, et tal som fordobles inden for de næste ca. 25 år. Allerede nu koster demens det danske samfund mindst 10 milliarder kr. årligt. I kommuner og regioner er der skønsmæssigt 100.000 ledere og medarbejdere, som til dagligt arbejder med demens og skønsmæssigt 400.000 danskere har en person med demens i nærmeste omgangskreds. Demens skyldes sygdom i hjernen. Der er mange forskellige sygdomme, men den hyppigste årsag er Alzheimers sygdom, som ca. 50% har. Demenssygdomme er kroniske og livstruende sygdomme ofte med et flerårigt forløb med tiltagende funktionssvækkelse. Demens er den hyppigste årsag til indstilling til plejebolig. At være pårørende til en dement er belastende for både det psykiske og fysiske helbred. At passe og pleje en person med demens er krævende og forudsætter kendskab til sygdommen og til de ofte forskellige psykiske og sociale aspekter og komplekse behov, som knytter sig til forløbene hos de enkelte personer med demens. Mange af de der arbejder i den basale pleje af personer med demens har kun en kortvarig eller ingen specifik uddannelse om området. Forskningen i demens er i hastig udvikling internationalt, og der er løbende behov for videreuddannelse af specialister på området. Forskningen tyder på at det i et vist omfang er muligt at forebygge demens og at forebygge pludselige forværringer hos personer der allerede har fået demens. Det er derfor vigtigt både at udvikle nye metoder og at sikre vidensspredning og uddannelse lokalt og landsdækkende med inddragelse af aktører og interessenter i hele landet.

MÅLGRUPPER

Alle centrets aktiviteter tilrettelægges med tanke på det overordnede formål at forbedre den sundhedsfaglige indsats for mennesker med demens og deres pårørende. Målgrupperne for centrets aktiviteter inden for vidensformidling og uddannelse er primært medarbejdere og ledere, der arbejder med demens i kommuner og regioner samt myndigheder, institutioner, organisationer, praksissektor, private virksomheder og medier, som har sundhedsfaglige og undervisningsmæssige opgaver i forhold til mennesker med demens og deres pårørende.

NVDs publikationer og hjemmeside retter sig også mod alment sundhedsinteresserede, mennesker med demenssygdom og pårørende til demente og siden etableringen i 2007 er denne

målgruppe for centrets aktiviteter vokset ganske betydeligt. Mange danskere har en person med demens i nærmeste omgangskreds og vil derfor gerne orientere sig om området og tilegne sig mest mulig viden.

NVDs' AKTIVITETER

Efter etableringen af NVD er det blevet muligt at samle et større team af specialister, som sammen med konsulenter fra hele landet driver en række aktiviteter. Et netværk for kommunale "demensambassadører" og et andet netværk for alle demensklivikker i Danmark, bidrager til at sikre kommunikation om nyheder, erfaringsudveksling og kvalitetsudvikling. Hvert år deltager flere end 3500 på NVDs kurser, temadage og konferencer rundt om i landet. De mest populære aktiviteter er såkaldte skræddersyede kurser, som kommuner, hospitaler og andre kan bestille hos NVD og som er målrettet bestemte grupper af medarbejdere – eller bestemte temaer, efter rekvirentens ønske. NVD's helt nye "ABC Demens" som er et e-learning program for medarbejdere i demensplejen er blevet en stor succes – med p.t. ca. 5000 oprettede brugere. Uddannelsesinstitutionerne vil gerne inddrage det i undervisningen og en enkelt region overvejer at gøre det obligatorisk for medarbejdere på afdelinger hvor der er patienter med demens. I de kommende år vil NVD foruden kurser og konferencer derfor satse på udvikling af e-learning til forskellige målgrupper. NVD udvikler "redskaber" til brug for diagnostik og pleje af demens og har samlet alle disse på portalen www.videnscenterfordemens.dk, som er indgangen til viden om demens for alle. Her kan man finde viden om symptomer, diagnose, pleje og behandling, emne-relaterede faktaark for patienter og pårørende, forskningsnyheder og meget andet. NVD tilbyder også rådgivning i forbindelse med forskellige faglige spørgsmål, fx indretning af plejehjem. Forskningen har til formål at skabe evidens for praksis inden for diagnostik behandling og pleje. NVD har således gennemført et landsdækkende projekt om psykosocial indsats til nydiagnosticerede og deres pårørende, og er aktuelt i gang med et landsdækkende projekt om fysisk træning af personer med Alzheimers sygdom.

ORGANISATION

NVDs aktiviteter er landsdækkende. En styregruppe med repræsentanter fra Sundhedsministeriet, Socialministeriet, Helsefonden, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Region Hovedstaden og Rigshospitalet har ansvar for at sikre NVD's udvikling og fremdrift – og koordinationen i forhold til andre relevante nationale aktiviteter på demensområdet. Koncerndirektør Svend Hartling, Region Hovedstaden, er formand for styregruppen.

NVDs referencegruppe bidrager med faglig rådgivning og sikrer inddragelse af brugernes behov med henblik på at kvalitetsudvikle NVDs profil. Referencegruppen har repræsentanter fra Sundhedsstyrelsen, Socialstyrelsen, Kommunernes Landsforening, Praktiserende lægers organisation, Region Nordjylland, Region Midtjylland, Region Syddanmark, Region Sjælland, Region Hovedstaden, Landsforeningen Huntingtons Sygdom, Alzheimerforeningen og Ældresagen.

Den landsdækkende forankring sikres endvidere ved NVDs netværk for kommunale "demensambassadører", netværk for regionernes demenslinikker, tilknytning af fagkonsulenter fra hele landet, samt lokalt forankrede kurser og aktiviteter i hele landet.

Region Hovedstaden er vært for centret, som organisatorisk blev forankret som en selvstændig enhed i tilknytning til Hukommelsesklinikken på Rigshospitalet. Forud havde Hukommelsesklinikken, som blev etableret allerede i 1995, udviklet forskning og uddannelse i tilknytning til udredning og behandling af demens, herunder bl.a. den årlige landsdækkende konference, DemensDagene, blev afholdt første gang i 1999, og som nu tiltrækker omkring 1000 deltagere fra hele Danmark hvert år.

ØKONOMI

NVD's blev etableret på baggrund af en kombineret bevilling fra Helsefonden og Sundhedsministeriet, og er senest videreført som led i den nationale handleplan for demens (fra 2010) med nye puljemidler fra Sundhedsministeriet. Budgettet der har været stigende over perioden er p.t. 6,3 mill kr årligt. NVD har herudover indtægtsdækket virksomhed (fx kurserne) og tiltrækker også eksterne fondsbevillinger til specifikke forskningsprojekter.

Oversigt over bevillingerne:

- Helsefonden (10,5 mio. kr. 2007-2011)
- Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (7,0 mio. kr. fra satspuljen, psykiatripuljen 2007-2010)
- Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (8,8 mio. kr. fra satspuljen, psykiatripuljen 2011-2014)
- Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (14,3 mio. kr. fra satspuljen, psykiatripuljen 2012-2015)

Bevillingerne til NVD udløber således ved udgangen af 2015 og der er endnu ingen plan for hvordan centret kan videreføres herefter.

VIDEREFØRELSE AF NVD

Siden etableringen af centeret er der således opnået en række resultater. Et af de vigtigste er de nationale netværk og en samling af forløbene mellem primær sektor og sekundær sektor, som præcis er det der efterspørges for en lang række kroniske sygdomme/tilstande. Efterspørgslen i kommuner og regioner for NVD's indsats mht. rådgivning, vidensformidling, elektronisk læringsværktøjer og kurser er stor – og stigende.

Opmærksomheden på behovet for nationale satsninger, vidensformidling, uddannelse og forskning er i de sidste år øget betydeligt internationalt såvel som nationalt. Det skyldes især det stigende antal mennesker med demens, dels de store samfundsøkonomiske omkostninger der er forbundet med sygdommen og ikke mindst de menneskelige konsekvenser og udfordringer for de demensramte, de pårørende og de som arbejder med indsatsen for demente til dagligt. Hertil

kommer at ny forskning tyder på at det kan være muligt med forebyggelse at mindske forekomsten af demens en smule.

Vi finder at NVD også i fremtiden kan spille en væsentlig rolle for udviklingen på området i Danmark og at vi med den erfaring og viden der er opbygget kan være med til at understøtte nye politiske initiativer inden for demens.

For at NVD kan fortsætte sin virksomhed også efter december 2015, er der imidlertid brug for en sikring af økonomien allerede nu. Det er vigtigt for at center kan fastholde dygtige medarbejdere og indgå vigtige kontrakter f.eks. om konferencelokaler, og om nye elektroniske ABC programmer.

Få mere information og læs NVD's strategi på www.videnscenterfordemens.dk

4. august, 2014

Gunhild Waldemar, centerleder
Nationalt Videnscenter for Demens